

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje i Zelina)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec (Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Antun Stišćak (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak: COLORPRINT Bjelovar

Broj 13 - ožujak 1990.

God. XIII.

Naklada: 900 komada

Naslovna stranica: Keltski novac iz Ribnjačke kraj Bjelovara, 1. st. pr.n.e.

A-990/92

I na kraju, bez pretenzija tendencioznog zaključka, zaključila bih da je optimizam u jednu ruku spas u rješavanju problema, bez obzira donosilo se ono "step by step" ili stepenicu po stepenicu. Stoga vjerujem da ćemo u predstojećem periodu stići i do zadnje

koja obećava ne samo stepenicu više, već i kompletno rješenje problema smještaja i našeg tradicijskog kulturnog nasljeđa. Time bismo odista opravdali u cijelosti svoja nastojanja, a i nastojanja svojih prethodnika, kao i ustrajali u svojim htijenjima prema budućnosti.

Venija **BOBNJARIĆ**, Muzej grada Koprivnice

O problemu jedne "nezvanične zavičajne zbirke"

O depoima bi se zaista imalo što pisati, a najviše o problemima i nedostacima koji muče većinu kustosa naših muzejskih zbirki. Gotovo u svim muzejima, vjerujem, vlada isto "opsadno stanje" depoa koji su do grla natrpani predmetima nedostupnim čak i oku, a kamoli ruci muzejskih radnika koji bi se o njima trebali brinuti. A da se tek ne govori o uvjetima koji vladaju u tim prostorijama i koji svojim negativnim predznacima još više pospješuju propadanje pohranjenog dragocjenog kulturnog blaga. Kad kustos radi u takovim uvjetima, pa kad ih usporedi sa onima koji se javljaju u srodnim institucijama u svijetu, ne preostaje mu nego da se zapita o apsurdnosti vlastite situacije. Prije nego me obuzme opća panika zbog nerješivosti našeg zajedničkog problema u današnjoj krizi društva, a napose njegovoj nebrizi za kulturnu baštinu i kulturu uopće, okrećem se jednom drugom konkretnom problemu vezanom uz nepostojanje depoa tamo gdje već postoji određeni muzejski fond.

Naime, željela bih skrenuti pažnju na zbirku koju čini oko 260 predmeta materijalne kulture sakupljenih na području mjesnih zajednica koje gravitiraju osnovnoj školi u Ludbregu. Od školske godine 1964/65. članovi Povijesne grupe OŠ "Dragica Kancijan" u Ludbregu započeli su sa sakupljanjem predmeta za buduću zavičajnu zbirku. Njihov osnovni cilj je bio sakupiti što više materijala i na taj način spriječiti njegovo propadanje i uništavanje na terenu kao i iznošenje preko

granica države. Ova akcija nije bila znatnije financijski podržana, jer su tek jednom prilikom bila dodijeljena neznatna sredstva za otkup. Ipak, većina predmeta je dobivena na poklon od žitelja sela općine Ludbreg.

Sakupljanje je trajalo do 1983. godine i do tada se našlo na okupu mnogo vrijednih etnografskih predmeta od keramike (seoska keramika), od drveta (pribor za preradu lana i konoplje i izradu platna, dijelovi seoskog namještaja, posude za čuvanje i pripremanje hrane, pomagala za rad u kući i oko kuće, dijelovi ličnog pribora i opreme), od metala (glačala, svjećnjaci, mlinci), posude od slame i šibe, dijelovi narodne nošnje, a uz sve to i vrijednih primjeraka starog novca.

Predmeti su u početku bili čuvani u školskom kabinetu, a povremeno su bili izlagani u vitrinama na hodniku škole. Godine 1974. zbirka je preseljena u neprikladne prostore dvorca Batthyany i od tada počinju njeni stvarni problemi.¹

Sve dok je zbirka bila smještena u školi ona je i opravdavala svoje postojanje, jer su se učenici redovito brinuli o njoj, a osim toga predmeti iz zbirke su bili i "iskorištavani" kao eksponati za školske izložbe te kao modeli za slikanje. Preseljenjem u prostorije starog grada, učenici gube kontakt sa zbirkom. Iako se ona povremeno održavala, to nije bilo dovoljno da se odupre zaboravu koji je izgleda neminovno slijedio. Period nebrige i zaborava koji traje još i danas, predstavlja zlu sudbinu sakupljenih

predmeta izloženih krađi, uništavanju i propadanju.

Danas zbirka nažalost samo stvara suvišan teret i brigu onima koji bi se o njoj trebali brinuti.

Osnovni uzrok ugroženosti zbirke nalazi se u njenom neprikladnom smještaju koji se, istina, nekoliko puta mijenjao, ali nikada nije pronađeno dobro rješenje. Povremeno bi se o njoj raspravljalo na sastancima nekih kulturnih i društvenih institucija, gdje bi se lomila koplja o tome tko se o njoj treba brinuti pri čemu se nastojalo ovu "brigu natovariti na tuđa leđa". I uvijek je kao izgovor služio novac kojeg nema dovoljno da bi se osnovala Zavičajna zbirka (muzej).

Ostaje pitanje: Da li je Zavičajna zbirka kao takova potrebna i da li bi se time riješio

problem ovih predmeta?

Problem ove zbirke može se, smatram, riješiti na puno jednostavniji način nego što je osnivanje Zavičaje zbirke (muzeja). Jednostavno je potrebno pronaći i obezbijediti odgovarajuće prostorije s osiguranim neophodnim uvjetima za smještaj te zbirke gdje bi ona bila dostupna svakome tko ju želi razgledati i da se pronađe onaj tko se o njoj želi brinuti, a kome to neće predstavljati teret, već čast. Sve ovo ne iziskuje puno novaca koji je često puta izgovor i paravan za one bez sluha i sposobnosti.

Napomena:

1. Podatke o prikupljanju i radu na zavičajnoj zbirci dobila sam od voditelja Povijesne grupe OŠ "Dragica Kancijan" u Ludbregu, nastavnika Stjepana Belovića.

Ana BOBOVAC, Muzej Moslavine Kutina

Zavičajna muzejska zbirka u Garešnici

15. rujna 1989. godine u povodu Dana komune (obljetnica prvog oslobođenja Garešnice 1944. godine), otvorena je u zgradi Centra za kulturu i informiranje (koja među mještanima slovi kao muzej) stalna postava muzejske zavičajne zbirke pod nazivom "Kroz prošlost garešničkog kraja od najstarijih do današnjih dana", koja se sastoji od dvije cjeline: etnografskog i povijesnog dijela /sa arheologijom/.

Glavninu izložbenog prostora povijesne zbirke zauzima izložbeni materijal (fotografije i kopije dokumenata i u manjoj mjeri predmeti) iz vremena Narodnooslobodilačke borbe i socijalističke revolucije na području današnje općine Garešnica. Vremensko razdoblje koje obuhvaća ova postava proteže se od srednjeg neolita do 70-tih godina našeg stoljeća.

Garešničko područje je bilo naseljeno već u neolitu i eneolitu: o čemu svjedoče ostaci materijalne kulture sa arheoloških lokaliteta Tomašica - Ravnice, Tomašica - Berek, Kaniška Iva i Velika Mlinska.

Hercegovac je značajno antičko nalazište (B1 - 2. st. n. e.) sa bogatim ostacima arhitektonskog materijala.

Garešničko područje je bogato srednjovjekovnim objektima tipa fortifikacije (Veliki Zdenci, Bršljenovac, Tomašica - Gradište, Sokolovac, Trnovitički Popovac - Šašar grad), među kojima se svojom očuvanošću i značenjem ističe Garić Grad.

Od vremena nadiranja Turaka pa do početka 20. stoljeća potpuno se izmijenila demografska slika garešničkog područja. Starosjedilačko stanovništvo je pobjeglo, a ponovno naseljavanje opustošenih krajeva započinje formiranjem Vojne Krajine, čiji sastavni dio je bilo i garešničko područje.

U drugoj polovici 19. stoljeća Garešnica se razvija kao kotarsko mjesto i značajno obrtničko središte.

Iako je ovo pretežno poljoprivredni kraj, početkom 20. stoljeća počinju se razvijati i neke industrije: drvna (Brestovac), mljekarska (Veliki